

Beantwoording rechtsvraag (247) nationaliteitsrecht

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (1996). Beantwoording rechtsvraag (247) nationaliteitsrecht: Neerlands bloed? *Ars Aequi*, 45(3), 202-207.

Document status and date:

Published: 01/01/1996

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Beantwoording rechtsvraag (247) nationaliteitsrecht

Neêrlands bloed?

Prof.mr. Gerard-René de Groot*

Vraag

Tijdens een rugzakvakantie door Verwegisthan ontdekte u tot uw verbazing, dat daar een plaatsje 'Holland' ligt. Door nieuwsgierigheid gedreven besloot u dat plaatsje te bezoeken. Het desbetreffende stadje bleek in de vorige eeuw door uit Nederland stammende immigranten te zijn gesticht. Enkele bewoners bleken zelfs nog rudimentair Nederlands te kunnen spreken. Terwijl u enkele dagen in 'Holland' doorbracht, leerde u daar een negentienjarige jongen Willem de Wael kennen. Willem vertelde u, dat hij in mannelijke

lijn rechtstreeks van Nederlandse afstamming is. Hij vroeg zich af, of hij wellicht nog de Nederlandse nationaliteit bezit of tenminste als persoon van Nederlandse bloede deze nationaliteit op eenvoudige wijze zou kunnen verkrijgen. Het Nederlanderschap lijkt hem aantrekkelijk, daar hij vreest dat zijn land Verwegisthan in de toekomst politiek wel eens minder stabiel zou kunnen zijn. Bovendien had hij al van de voortreffelijke reputatie van de Nederlandse universiteiten gehoord. U belooft hem te zullen nagaan, hoe het met zijn rechten op het Nederlanderschap zit. De volgende gegevens noteerde u al vast op een papiertje.

- 22 Zie het in noot 11 genoemde rapport van de werkgroep IPR van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak.
- 23 Over deze materie is op 28 maart 1995 door de Staatscommissie voor het IPR een advies uitgebracht. Dit advies is evenmin opgenomen in de in noot 7 genoemde bundel, doch eveneens op aanvraag verkrijgbaar bij het Secretariaat.
- 24 Zie ook K. Boele-Woelki, *Der Favor Divortii* im Nie-

derländischen internationalen Scheidungsrecht, in: *Comparability and Evaluation, Essays in Honour of Dimitra Kokkini-Iatridou*, 1994, pp. 167-181.

- * Prof.mr. Gerard-René de Groot is hoogleraar rechtsvergelijking en internationaal privaatrecht aan de Rijksuniversiteit Limburg.

Willems betovergrootvader in mannelijke lijn, Jan de Wael kwam op dertigjarige leeftijd tesamen met zijn vrouw in 1880 op het schip 'Herfstaster' vanuit Nederland aan in Verwegisthan. Hij opende in de hoofdstad van Verwegisthan een handelshuis, dat zich bezig hield met in- en export van goederen naar en vanuit Nederland. Deze activiteit hield hij vol tot zijn dood in 1920; hij verwierf nooit de nationaliteit van Verwegisthan. Jan de Wael had zeven kinderen, waaronder een zoon Johannes die in 1882 in Verwegisthan werd geboren; deze verwierf door geboorte op het grondgebied van Verwegisthan de Verwegisthaanse nationaliteit. Johannes de Wael huwde een Verwegisthaanse vrouw en had ondermeer een in 1914 geboren zoon Hans de Wael. Johannes de Wael verhuisde naar het plaatsje 'Holland' waar hij een landbouwbedrijf kocht dat nog steeds in eigendom van de familie is; hij stierf in 1932. Zijn zoon Hans de Wael huwt in 1945 de Franse Isabelle Lebeau. Hans leeft nog en is thans landbouwer in ruste. Zijn zoon Wim, vader van de Willem die u met deze casus confronteerde, werd in 1949 geboren. Hij werd ook landbouwer. In 1970 huwde Wim de Wael met de Duitse Liselotte Pfaltz. Als hun zoon werd Willem de Wael in 1976 geboren.

Thuis gekomen besluit u uit de bibliotheek van de juridische faculteit boeken over nationaliteitsrecht te lenen om aan de hand van die boeken na te gaan of Willem de Wael nog op de een of andere wijze Nederlands is, althans dit kan worden. Nadat u uw advies hebt opgesteld, besluit u om dit — alvorens het (in vertaling) aan Willem te sturen — eerst nog even te zenden aan een professor, die zich wel vaker met dit soort vragen heeft bezig gehouden.

Antwoord

1 Inleidende opmerkingen

De bovenstaande rechtsvraag geeft de gelegenheid te illustreren, hoe nationaliteitsrechtelijke casus moeten worden opgelost. Een aantal uitgangspunten moet daarbij zorgvuldig in het oog worden gehouden:

a Het beginsel van de nationale autonomie bij de regeling van de verwervings- en verliesgronden van de nationaliteit: elk land beslist in principe autonoom welke personen zijn onderdanen zijn. Een gevolg van dit uitgangspunt is dat bepaalde personen door meerdere staten als onderdaan kunnen worden aangewezen of juist door geen enkele staat de nationaliteit krijgen toegekend. Met andere woorden, sommige personen kunnen meerdere nationaliteiten bezitten (zij worden dan vaak als bi- of polypatriden getypeerd), terwijl andere personen staatloos kunnen zijn (zij zijn dan apatride). Het beginsel van de nationale autonomie staat reeds in de artikelen 1 en 2 van het

Verdrag nopens zekere vragen betreffende wetsconflicten inzake nationaliteiten ('s Gravenhage 12 april 1930):

'Art. 1. It is for each State to determine under its own law who are its nationals. This law shall be recognised by other States in so far as it is consistent with international conventions, international custom, and the principles of law generally recognised with regard to nationality.

'Art. 2 Any question as to whether a person possesses the nationality of a particular State shall be determined in accordance with the law of that State.'

In diverse andere documenten is de inhoud van deze artikelen sindsdien herhaald.

b Het tweede uitgangspunt wordt duidelijk verwoord door artikel 17-2 van de Franse Code civil:

'L'acquisition et la perte de la nationalité française sont régies par la loi en vigueur au temps de l'acte ou du fait auquel la loi attache ces effets.'

De vraag, of de nationaliteit door een bepaalde handeling of feit is verworven of verloren, moet worden beantwoord aan de hand van de wettelijke regels die gelden ten tijde van het verrichten van de desbetreffende handeling of het zich voordoen van het desbetreffende feit. Deze regel kan echter door regels van overgangsrecht worden doorbroken. In de Nederlandse nationaliteitswetgeving is dit door artikel 17-2 Code civil uitgedrukte beginsel niet uitdrukkelijk neergelegd, maar dat het desbetreffende beginsel ook voor Nederland geldt, blijkt ondermeer uit artikel 25 Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna af te korten als: RWNed) van 19 december 1984, *Szb* 628 en 629, krachtens welk artikel ook diegenen Nederlanders in de zin van de nieuwe wet zijn, die zulks krachtens de voorheen geldende regelingen waren op het ogenblik van in werking treden van de nieuwe regeling.

De meerderheid van de inzenders van een antwoord op de onderhavige rechtsvraag bleek de vermelde beide uitgangspunten onvoldoende voor ogen te hebben gehouden. Zij pasten op de voorouders van Willem de Wael klakkeloos de thans geldende RWNed toe, of gingen er van uit dat het bezit van de Verwegisthaanse nationaliteit het hebben van de Nederlandse nationaliteit uitsloot. Aan nationaliteitsrechtelijke detailproblemen kwamen deze inzenders niet meer toe.

Dat is spijtig. Zij kunnen zich slechts troosten met de gedachte, dat vele afgestudeerde juristen precies dezelfde fouten maken. Voor justitiabelen is zulks overigens uiterst vervelend.

Laten we ons nu over de casus buigen. Blijkens de casus kan de in 1976 geboren Willem de Wael slechts Nederlander zijn, indien hij de Nederlandse nationaliteit bij geboorte door afstamming heeft verworven en deze sindsdien niet heeft verloren. Voor de vader, grootvader en overgrootvader gaat precies hetzelfde op. We zullen derhalve de stamboom van Willem nationaliteitsrechtelijk moeten doorlichten, waarbij we dienen te beginnen bij diegene van zijn voorouders, van wie het Nederlanderschap op het moment van diens geboorte onomstotelijk vaststond.

2 Jan de Wael (1850-1920)

Tijdens de geboorte van betovergrootvader Jan de Wael in 1850 waren nog de nationaliteitsrechtelijke bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW) van kracht. Ter bepaling van het Nederlanderschap voor civielrechtelijke aangelegenheden golden de bepalingen van dit wetboek tot de inwerkingtreding van de Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap (hierna af te korten als W_{Ned}) op 1 juli 1893. Voor de bepaling van het Nederlanderschap voor publiekrechtelijke kwesties (bijvoorbeeld kiesrecht) diende sinds 1850 de Wet van 28 juli 1850 (*Stb* 44) te worden geraadpleegd. Ook deze Wet van 1850 trad buiten werking door de in werking treding van de W_{Ned} op 1 juli 1893. In de periode 1850-1893 golden dus tegelijkertijd twee nationaliteitsregelingen, die werden afgelost door een uniforme regeling van het Nederlanderschap. Volgens een Overgangsbepaling behorende bij de W_{Ned} 1893 waren — afgezien van een hier niet ter zake doende uitzondering — Nederlanders in de zin van de W_{Ned} tevens alle personen, die hetzij voordien Nederlander conform de BW-bepalingen waren of Nederlander conform de bepalingen van de Wet van 1850.

Willen we derhalve een antwoord geven op de vraag, of Jan de Wael op 1 juli 1893 Nederlander was, dan moeten we nagaan, of hij hetzij krachtens de BW-bepalingen of krachtens de bepalingen van de Wet van 1850 op 30 juni 1893 het Nederlanderschap bezat.

Over de toepassing van de BW-bepalingen op Jan de Wael lees ik in het antwoord van Marjolein Meeusen:

‘De geboorte van zowel Jan als zijn vrouw binnen het Koninkrijk uit ouders, aldaar gevestigd, verleende hen op grond van art. 5 sub 1 BW het Nederlanderschap. Door hun vestiging in een vreemd land hadden zij volgens art. 9 sub 3 BW de hoedanigheid van Nederlander kunnen verliezen, indien zij het kennelijke oogmerk hadden niet in het Koninkrijk terug te keren. Het bedrijven van een handelszaak werd echter niet geacht dat oogmerk aan de dag te leggen.’

Deze overwegingen zijn juist. Het BW van 1838 kende niet als hoofdgrond voor de verkrijging van het Nederlanderschap de geboorte als kind van een Nederlandse ouder (*ius sanguinis*), maar de verkrijging van onze nationaliteit door geboorte in Nederland als kind van in Nederland gevestigde ouders (*ius domicilii* gecombineerd met *ius soli*). Door vestiging in het buitenland werd het Nederlanderschap verloren, maar bij het hebben van een ‘handels-inrigting’ in het buitenland werd de wil tot terugkeer naar Nederland niet uitgesloten.

Ook krachtens de Wet van 1850 werd het Nederlanderschap verworven door geboorte als kind van in het Koninkrijk der Nederlanden gevestigde ouders. Detailverschillen op dit punt tussen de BW-bepalingen en de voorschriften van de wet van 1850 doen in de context van onze casus niet terzake. Vestiging in het buitenland gedurende vijf jaren zonder het oogmerk naar Nederland terug te keren was in de Wet van 1850 een verliesgrond voor het Nederlanderschap. Ik citeer weer uit het antwoord van Marjolein Meeusen:

‘Ook art. 10 sub 3 van de Wet van 28 juli 1850 vermeldde dat het oogmerk om terug te keren juist geacht werd te bestaan bij verblijf in het buitenland in verband met binnenlandse handelsactiviteiten. Deze bepaling beantwoordt tevens de voorvraag wanneer er sprake is van binnenlandse handelsactiviteiten: die handelsactiviteiten die geschieden in verband met het Koninkrijk, ondanks het verblijf in het buitenland.

Een tweede voorvraag betreft wanneer er sprake is van handelsactiviteiten.

Het oprichten van een in- en exportbedrijf van goederen naar en vanuit Nederland valt hier zeker onder (...).’

Het antwoord van Bernard Wastiaux gaat niet in op de BW-bepalingen maar uitsluitend op de regelingen van de Wet van 1850. Dat antwoord is in zoverre minder compleet, maar niet onjuist. Boven stelde ik immers, dat krachtens de Overgangsregeling van de in 1893 in werking getreden W_{Ned} in beginsel iedereen Nederlander was, die

hetzij volgens de BW-bepalingen hetzij krachtens de Wet van 1850 Nederlander was. Daar Wastiaux evenals Meeusen tot de conclusie komt, dat Jan de Wael ondanks zijn vertrek naar het buitenland Nederlander bleef, komt ook hij terecht tot de conclusie, dat Jan de Wael op 1 juli 1893 nog steeds Nederlander was. Ik ben het met deze conclusie eens en zou ook willen aannemen, dat in het geval van Jan de Wael niet kan worden aangenomen dat hij het kennelijke oogmerk had om *niet* terug te keren naar Nederland.

Wastiaux overweegt vervolgens:

'Met Jans nationaliteit gebeurt nog van alles (verlies in 1902 op grond van het oude artikel 7 sub 5 Wet op het Nederlandschap en Ingezetenschap van 1892, herkringing in 1910 op grond van de Wet van 15 juli 1910, Stb. 216) dat voor ons niet relevant is.'

Deze overweging is verregaand juist. Artikel 7 sub 5 WNed bepaalde in de oorspronkelijke redactie van 1892, dat het Nederlandschap werd verloren door degenen die:

'behalve ter zake van 's lands dienst, woonplaats hebben buiten het Rijk en zijne koloniën of bezittingen in andere werelddelen gedurende tien achtereenvolgende jaren, (...)

Wel konden deze personen echter een verleningsverklaring afleggen. De onderhavige verliesbepaling had niet slechts betrekking op personen, die buiten Nederland waren geboren, doch ook op personen die in Nederland het levenslicht aanschouwden. Ook zij moesten dus een maal per tien jaar een verlengingsverklaring afleggen, wilden ze hun nationaliteitsrechtelijke band met Nederland niet verliezen. Deze regeling was voor Jan de Wael en heel veel anderen noodlottig. In 1910 werd de redactie van artikel 7 sub 5 derhalve dusdanig gewijzigd, dat de onderhavige verliesgrond uitsluitend gold voor in het buitenland geboren personen.

Een overgangsbepaling in de vermelde wet van 15 juli 1910 luidde:

'Zij, die in het Rijk of zijn koloniën in andere werelddelen geboren, het Nederlandschap hebben verloren krachtens het voorschrift van artikel 7, 5e der wet van 12 december 1892 (Stb. 268) zoals het ongewijzigd luidde bekomen hun Nederlandschap terug op de dag van inwerking treding dezer wet, tenzij zij op dat tijdstip tot een ander land behoren.' (...)

Het verlies van het Nederlandschap door Jan de Wael op grond van de oorspronkelijke redac-

tie van artikel 7 sub 5 trad evenwel — anders dan Wastiaux berekende — niet op in 1902, doch op 1 juli 1903, dat wil zeggen tien jaren na de in werking treding van de WNed. In 1910 verwierf hij de Nederlandse nationaliteit echter weer terug.

Wastiaux merkte evenwel ook terecht op, dat deze verdere gebeurtenissen met betrekking tot het Nederlandschap van Jan de Wael voor ons in casu niet relevant zijn, want zelfs al zou Jan de Wael zijn Nederlandschap na 1893 hebben verloren, dan zou zulks volgens de destijds geldende regels geen consequenties hebben gehad voor het Nederlandschap van zijn kinderen die al waren geboren voor het ogenblik van verlies.

3 Johannes de Wael (1882-1932)

Over de nationaliteit van Jan's zoon Johannes stelt Meeusen:

'Het BW van 1838 kende in art. 5 sub 2 een zuivere ius sanguinis-bepaling: een kind van Nederlandse ouders was Nederlander, ook al was het buiten Nederland geboren. Zoon Johannes, geboren in 1882, had daardoor de Nederlandse nationaliteit.

Deze kon hij verliezen door naturalisatie in het vreemde land (art. 9 sub 1 BW). Johannes had echter automatisch de nationaliteit van Verwegisthan verkregen op grond van het ius soli-beginsel van deze staat. Dit leidde ertoe dat Johannes een dubbele nationaliteit verkreeg. Ook zijn Verwegisthaanse vrouw werd door haar huwelijk bipatride.'

Ook deze passage is weer geheel juist. De Verwegisthaanse vrouw werd inderdaad door haar huwelijk Nederlandse, overigens niet meer krachtens de BW-bepalingen want die golden niet meer ten tijde van de huwelijksluiting maar op grond van artikel 5 WNed in de redactie van 1892.

Aan het antwoord van Meeusen kan in het perspectief van de Wet van 1850 nog worden toegevoegd, dat ook het publiekrechtelijke Nederlandschap blijkens artikel 1 sub 4 iure sanguinis kon worden verworven.

Meeusen stelt verderop in haar beantwoording:

'Met de invoering van de Wet op het Nederlandschap en ingezetenschap van 1892, werd voor Johannes de verliesbepaling van art. 7 sub 5 WNed van belang: het Nederlandschap zou verloren gaan door gedurende tien achtereenvolgende jaren woonplaats buiten het Koninkrijk te hebben, tenzij hij telkens om de 10 jaar aan de bevoegde instanties mee zou delen dat hij het Nederlandschap wenste te behouden.

Een voorvraag, die positief wordt beantwoord, is of Verwegisthan buiten het Koninkrijk en zijn koloniën of bezittingen in anderen werelddelen is gelegen.

Volgens de overgangsbepalingen bij de Wet op het Nederlandschap en ingezetenschap van 1892, begon de termijn van tien jaar te lopen op het tijdstip van de invoering van de wet, dat wil zeggen op 1 juli 1893. Op dat moment was Johannes slechts elf jaar. Voor hem zou de tienjarige termijn in werking treden op de dag van zijn meerderjarigheid in de zin van de Nederlandse wet (art. 7 sub 5 in fine).

Het jaar van zijn meerderjarigheid vormt wederom een voorwaarde. Op 1 juli 1893 was de meerderjarigheidsgrens nog op 23 jaar gesteld. Bij een geboorte in 1882, zou de meerderjarigheid van Johannes ingaan in 1905. Zijn Nederlandschap zou hij vervolgens tien jaar later verliezen, te weten in 1915.

In 1901 echter werd de meerderjarigheidsgrens verlaagd naar 21 jaar. Dit zou zo blijven tot 1988.

Tot zoverre is haar antwoord juist, vervolgens komt echter een onjuiste redenering met een juiste conclusie:

‘Hierdoor werd hij reeds in 1903 meerderjarig en zou hij derhalve het Nederlandschap in 1913 verliezen. Voor Johannes bracht deze leeftijdsverlaging dermate nadeel toe dat het wenselijk lijkt op grond van art. 4 van de Wet Algemene Bepalingen (Wet van 15 mei 1829 Stb. 28), mede gezien in samenhang met art. 1 lid 2 van het huidige Wetboek van Strafrecht, de gunstigste regeling toe te passen en wel die waarbij hij eerst zijn Nederlandschap in 1915 verloor.

Dit zou betekenen dat zijn zoon Hans, welke in 1914 is geboren, ingevolge art. 1 sub a van de Wet op het Nederlandschap en ingezetenschap van 1892 van rechtswege het Nederlandschap verkreeg door geboorte.’

Deze redenering is inventief, maar niet correct en bovendien overbodig: de verlaging van de meerderjarigheidsleeftijd geschiedde weliswaar bij wet van 6 februari 1901, Stb 62, maar deze verlaging trad volgens het Koninklijk Besluit van 25 oktober 1905, Stb 292 pas in werking op 1 december 1905. Daardoor begon de verjaringstermijn van 10 jaren voor Johannes de Wael pas op zijn drieëntwintigste verjaardag in 1905 te lopen. Op zijn drieëndertigste verjaardag heeft hij vervolgens zijn Nederlandse nationaliteit verloren, tenzij hij een verlengingsverklaring had afgelegd. De casus zegt echter niets over een dergelijke verklaring. Evenmin geeft de casus aanknopingspunten om te veronderstellen dat Johannes zijn Nederlandschap reeds voor zijn drieëndertigste verjaardag heeft verloren op grond van (vrijwillige) vreemde staats- of krijgsmacht (de verliesgrond van art. 7 sub 4 WNed). Het verlies van het Nederlandschap dat in 1915 optrad had geen gevolgen voor zijn reeds geboren kinderen.

4 Hans de Wael (*1914)

Op het ogenblik van de geboorte van Hans de Wael in 1914 was zijn vader (nog) Nederlander. Derhalve verwierf Hans de Nederlandse nationaliteit iure sanguinis ex artikel 1 sub a WNed. Hij werd conform artikel 385 (oud) BW meerderjarig op zijn eenentwintigste verjaardag. Meeusen schrijft vervolgens:

‘Zijn tienjarige termijn begon te lopen op de dag van zijn meerderjarigheid en verstreek derhalve in 1945. Na de Tweede Wereldoorlog trad echter het probleem op wat er moest gebeuren met krachtens de Wet op het Nederlandschap lopende termijnen, die waren afgelopen. Dit leidde tot de Termijnenwet Nederlandschap van 6 augustus 1949, Stb. J 359, waarin werd bepaald dat de na 31 augustus 1938 verstreken termijnen, waaronder die gesteld in de art. 7 sub 5 van de Wet op het Nederlandschap en ingezetenschap, werden verlengd tot 1 januari 1953. De verlenging werkte terug tot aan het einde van de dag van het verstrijken.

Dientengevolge bleef Hans Nederlander tot 1 januari 1953 (...).

Wastiaux komt tot dezelfde conclusie: ook hij geeft blijk de Termijnenwet Nederlandschap (Wet van 6 augustus 1949, Stb J 359) te kennen. Opnieuw zij onderstreept, dat het verlies van de Nederlandse nationaliteit door Hans in 1953 geen gevolgen had voor het Nederlandschap van zijn reeds geboren kinderen.

5 Wim de Wael (*1949)

Ten tijde van de geboorte van Wim de Wael was diens vader (nog) Nederlander. Van deze kon hij derhalve ex artikel 1 sub a WNed het Nederlandschap afleiden. Dat zijn vader vier jaar later het Nederlandschap verloor, had geen consequenties voor de Nederlandse nationaliteit van Wim. Ook boven diens Nederlandse nationaliteit hing echter het zwaard van Damocles van artikel 7 sub 5 WNed: tien jaar na zijn meerderjarigheid, verloor hij deze status: in 1980 dus. Inmiddels was ook hij echter weer vader geworden.

6 Willem de Wael (*1976)

Ook Willem verwerft weer — mirabile dictum — iure sanguinis het Nederlandschap. Volgens de WNed 1892 zou hij deze hoedanigheid tien jaren na zijn meerderjarigheid, dat wil zeggen tien jaren na zijn achtentiende verjaardag in het jaar 2004 verliezen. Een verlies van de Nederlandse nationaliteit op grond van artikel 7 sub 5 WNed is echter niet meer mogelijk, daar die wet per 1 januari 1985 is ingetrokken.

Men bedenke echter het volgende en ik citeer weer het betoog van Meeusen:

‘We dienen er echter op bedacht te zijn dat ook de Rijkswet op het Nederlanderschap van 1985 verliesbepalingen kent. Uitgangspunt vormt art. 14 lid 2 RWNed, dat de verwezenlijking vormt van het beginsel van vermijding van apatridie: hij dient dus ook de nationaliteit van Verwegisthan te bezitten. Willem is thans meerderjarig en zijn Nederlanderschap kan krachtens art. 15 sub c RWN verloren gaan door na zijn meerderjarigheid een ononderbroken periode van tien jaren woonplaats buiten Nederland te hebben, in het land waarin hij werd geboren. Zijn Nederlanderschap zou derhalve veilig zijn tot het jaar 2004 (...)’

Deze redenering is weer juist. Deze conclusie wordt niet doorkruist door de thans geldende RWNed die — anders dan de WNW — stelt, dat verlies van de Nederlandse nationaliteit door een ouder tevens bewerkstelligt, dat zijn minderjarige kinderen het Nederlanderschap verliezen. Als de vader dus zijn Nederlanderschap zou hebben verloren krachtens de bepalingen van de nieuwe wet zouden ook zijn (minderjarige) kinderen hun Nederlanderschap kwijt zijn. Maar zulks is niet het geval: de vader verloor zijn Nederlanderschap onder de vigueur van de oude wet, zodat dit verlies geen gevolgen had voor het Nederlanderschap van de destijds nog minderjarige kinderen. Willem was derhalve op 1 januari 1985 een minderjarige Nederlander met niet-Nederlandse ouders. Zijn Nederlanderschap zal inderdaad pas in 2004 worden verloren.

Voor 2004 zal echter wellicht de wetgeving weer zijn veranderd. Wetsontwerp 23 029 (R 1461) beoogt in artikel 15 sub c RWNed weer veranderingen aan te brengen, die bewerkstelligen dat Wim vermoedelijk in de toekomst zijn Nederlanderschap kan redden door het aanvragen en krijgen van een Nederlands paspoort of een verklaring van Nederlanderschap of door het afleggen van een verlengingsverklaring.

7 Conclusie

We kunnen derhalve concluderen, dat aan Willem de Wael geadviseerd kan worden om — indien de Nederlandse autoriteiten niet direct overtuigd zijn — een verzoekschrift in te dienen om een beschikking te verkrijgen ex artikel 17 RWNed, inhoudende dat hij de Nederlandse nationaliteit bezit.

8 Tenslotte

Men kan zich natuurlijk afvragen, wat de realiteitswaarde en de actualiteitswaarde van een rechtsvraag als de bovenstaande is. Mijs inziens zijn de in de rechtsvraag aangesneden punten zowel reëel als actueel. Verwegisthan bestaat niet: Zuid Afrika, Australië, Canada, Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten echter wel. Naar al deze landen zijn vroeger jonge Nederlanders geëmigreerd, die in hun nieuwe staat kinderen kregen en niet of pas na de geboorte van hun kinderen werden genaturaliseerd. Heel wat afstammelingen van die emigranten hebben — met wat geluk — nog steeds het Nederlanderschap.

Waar we overigens moeten concluderen, dat nog vele personen die geen enkele reële band meer met Nederland hebben door de spelingen van het nationaliteitslot toch nog Nederlander zijn, past het geen exorbitante eisen te stellen aan die in ons land woonachtige immigranten, die Nederlander wensen te worden. Het is op zijn plaats dat voor ogen te houden, indien men debatteert over mogelijke wijzigingen van de RWNed. Blijkens de parlementaire stukken naar aanleiding van de wetsontwerpen 23 029 (R 1461) en 23 594 (R 1494) gebeurt zulks echter nog onvoldoende.

De antwoorden waren afkomstig van Arie C. den Bakker (Open Universiteit), Marjolein Meeusen (KU Brabant), Christine Pannekoek (Erasmus Universiteit Rotterdam), ing. Herman Quaadvlieg (Open Universiteit), Bernard Wastiaux (Open Universiteit). Alle vijf antwoorden kunnen als serieus worden gekwalificeerd. Dichtbij de correcte beantwoording van de vraag kwamen Marjolein Meeusen en Bernard Wastiaux. Het was niet eenvoudig om te beslissen, wie van deze beide laatstgenoemden de beste beantwoording had gegeven. Waar Marjolein Meeusen een uitvoerig antwoord had gegeven, waarin anderhalve fout zaten, had Bernard Wastiaux een opmerkelijk kort antwoord gegeven met twee fouten. Na enig aarzelen heb ik besloten Marjolein Meeusen als winnares aan te wijzen. Naar ik van harte hoop, zal het aan Bernard Wastiaux echter zijn toegestaan om een extra dik boek uit te kiezen uit het Ars Aequi Libri Fonds.